

CONCEPTUL MĂSURII SPECIALE – INVESTIGAȚIA SUB ACOPERIRE

Elena CICALA,

doctorandă, asistent universitar al catedrei Activitate specială de investigații și anticorupție a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Evoluția fenomenului infracțional include necesitatea de implementare a unor măsuri speciale, care vor permite organelor de ocrotire a normelor de drept și serviciilor speciale să răspundă adecvat provocărilor și amenințărilor cu care se confruntă. Lupta eficientă cu criminalitatea este imposibilă fără utilizarea de măsuri și metode care sunt dincolo de acțiunile procesului penal, având, de obicei, caracter ascuns.

Cuvinte-cheie: *activitatea specială de investigații, măsuri speciale de investigare, criminalitate, drepturile omului și protecția libertății, prevenirea infracțiunilor, investigația sub acoperire, grup criminal organizat, normă legală.*

Crime phenomenon evolution includes necessity of some special measures implementation, which will permit human rights protection organizations and special services to answer adequately provocations and threats they are faced. Efficient struggle with crimes is impossible without usage of special measures and methods which are beyond criminal process actions, usually having hidden character.

Keywords: *special activity of investigation; special measures of investigations; criminality; human rights and freedom protection, criminality detection and prevention, undercover investigation, organized criminal group, legal norm.*

Introducere. Activitatea criminală, în diversitatea sa, se exteriorizează prin diferite forme, care rezultă din caracterul infracțiunilor și gradul prejudiciabil al acestora. Comiterea infracțiunilor, în special a celor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, este un proces îndelungat care parcurge mai multe etape care constau în elaborarea planului infracțiunii, realizarea acțiunilor pregătitoare, asigurarea posibilităților de ascundere și distrugere a urmelor infracțiunii și de plecare a făptuitorilor de la locul faptei. În asemenea situație este evidentă necesitatea adoptării unui cadru juridic adecvat, orientat spre apărarea intereselor statului, a securității și integrității teritoriale a acestuia, a tuturor formelor de proprietate și pentru asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de orice atentate criminale. Organele puterii de stat ale Republicii Moldova au întreprins, în ultima perioadă de timp, eforturi considerabile pentru construirea statului de drept.

În acest context, s-a materializat și stringenta necesitate de a crea mecanisme sigure și pe segmentul apărării drepturilor și libertăților

persoanei în procesul efectuării activității speciale de investigații.

Cadrul juridic menționat trebuie să reglementeze minuțios particularitățile activității orientate nemijlocit spre depistarea, prevenirea și combaterea criminalității. Activitatea respectivă constă în utilizarea unor metode, mijloace și forțe specifice, prin aplicarea cărora, în anumite condiții, are loc o imixtiune în viața privată a persoanelor.

În altă ordine de idei, evoluția fenomenului criminal implică necesitatea adoptării unor măsuri speciale care ar permite organelor de ocrotire a dreptului și serviciilor speciale să răspundă adecvat provocărilor și amenințărilor cărora sunt expuse valorile și relațiile sociale ocrotite de lege, precum și atentatelor asupra acestora. Combaterea eficientă a criminalității este imposibilă fără utilizarea de către autoritățile abilitate a unui arsenal de măsuri, mijloace speciale, aflate în afara limitelor procesului penal și care poartă, de regulă, caracter ascuns. Specificul măsurilor, mijloacelor și metodelor speciale constă în faptul că acestea limitează drepturile și libertățile constituționale, dar fără aplicarea lor depistarea, prevenirea și contracararea criminalității, în special a

celei grave, deosebit de grave și excepțional de gravă ar deveni cu mult mai puțin eficientă.

Materiale utilizate și metode aplicate. Metodologia cercetării științifice este axată pe studierea doctrinei, legislației și a activității practice în domeniul măsurii speciale de investigații – investigația sub acoperire. În calitate de metode ale cercetării științifice au servit metodele: istorică, sistematică, logică, comparativă, precum și analiza și sinteza.

Rezultate obținute și discuții. Practica acumulată în domeniul prevenirii și combaterii criminalității și asigurării ordinii de drept demonstrează că anume prin realizarea măsurilor investigative speciale este posibilă relevarea oportună a intențiilor infracționale, a acțiunilor de pregătire a infracțiunii, precum și a tentativelor de infracțiuni. Totodată activitatea specială de investigații permite nu numai depistarea infracțiunilor în curs de pregătire, dar și asigură un cadru legal adecvat pentru a realiza măsurile speciale necesare în vederea curmării și prevenirii comiterii lor. De asemenea, prin intermediul activității speciale de investigații, devine posibilă constatarea deplină a circumstanțelor in-

fracțiunii, motivelor care au condus la săvârșirea ei, precum și obținerea unor date de valoare probatorie, care ar asigura probarea vinovăției făptuitorilor potrivit participației la comiterea faptei.

Este evident că evoluția omenirii este o legitate obiectivă, un proces care se manifestă în toate domeniile. În domeniul criminalității aceasta se manifestă prin creșterea numărului faptelor prejudiciabile comise, apariția noilor metode de operare, majorarea numărului indivizilor implicați în activități ilegale, formarea grupărilor și organizațiilor criminale etc.

Perturbările sus-nominalizate, devenind o nouă amenințare socială, au dat imbold perfecționării sistemului antiinfracțional, crearea serviciilor specializate în combaterea acestor fenomene, utilizarea în combaterea criminalității a noilor metode de cercetare (investigare), inclusiv și folosirea practicilor de domeniu anterior aplicate în lupta cu alte categorii de adversari.

Treptat din arsenalul vast de procedee tactice aplicate de către serviciile de recunoaștere strategică și protecție a securității de stat în lupta cu criminalitatea s-a preluat și **investigația sub acoperire**.

Esența aplicării metodei nominalizate în combaterea criminalității ar părea incompletă, dacă nu se vor lua în vedere următoarele circumstanțe: gradul prejudiciabil și circumstanțele atentatelor la viața, sănătatea, libertatea persoanei, securitatea publică și ordinea publică, patrimoniul ce reprezintă baza funcționării și progresării unei societăți etc.; utilizarea de către infractori a metodelor și procedeele performante de tăinuire minuțioasă a faptelor ilegale comise în scopul evitării răspunderii și respectiv continuarea activității antisociale; incapacitatea statului de a apăra valorile garantate decât prin intermediul aplicării metodelor și mijloacelor direct proporțional atentatelor la ele.

La etapa contemporană, odată

cu agravarea situației criminogene pe plan internațional, în special a criminalității organizate, apariția noilor forme de terorism, circulația ilegală a substanțelor radioactive, nucleare și toxice, conspirativitatea și mascarea activității criminale, pătrunderea reprezentanților organizațiilor criminale în structurile de stat etc., a devenit necesară și actuală perfecționarea activității serviciilor speciale, folosirea tehnicilor moderne de investigare, atribuirea investigatorilor acoperiți a dreptului efectuării unui diapazon larg de măsuri speciale de investigații cu aplicarea mijloacelor tehnice performante și eficiente.

Actele de reglementare în domeniu trebuie să oglindească și trăsăturile specifice ale investigației sub acoperire, principalele dintre care sunt următoarele: caracterul absolut secret al acțiunii, toate datele vor fi cunoscute doar de un cerc limitat de persoane nemijlocit implicate în organizarea și efectuarea acesteia; efectuarea acțiunii doar de către subiecți speciali, selectați conform anumitor criterii, după instruirea lor corespunzătoare; posibilitatea efectuării acțiunii în cauză atât în cadrul procesului penal, cât și în procesul urmăririi informative pe dosarele speciale de investigații pornite pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute de lege; colaborarea eficientă între funcționarii care inițiază, autorizează, efectuează, utilizează rezultatele investigației acoperite și care acordă suport la realizarea acesteia.

În Republica Moldova instituția investigației sub acoperire pentru prima dată a fost legiferată în anul 1994 prin aprobarea unei legi speciale[1], ceea ce a semnificat primul pas, o nouă etapă în reglementarea legală și folosirea eficientă a potențialului acestei acțiuni specifice în asigurarea ordinii de drept și securității naționale. Prin legea nominalizată acțiunea dată denumită „infiltrarea operativă” era inclusă în nomenclatorul măsurilor operative de investigații, concomi-

tent denumită și metodă a activității operative, posibilă de a fi efectuată doar în afara procesului penal, cu autorizarea conducătorului organului respectiv din sistemul MAI, SIS și CCCEC, rămânând nerezolvate un șir de momente importante (definiția, esența, subiecții acțiunii etc.), care urmau a fi reglementate prin actele departamentale ale organelor de stat sus menționate.

Ulterior, în cadrul armonizării legislației naționale cu legislația comunitară în martie anul 2012 au fost aprobate noua lege specială[2] și legea privind completarea Codului de procedură penală cu o nouă secțiune – „Activitatea specială de investigații”[3].

Legiferând înfăptuirea măsurilor speciale de investigații și a rezultatelor acestora, inclusiv în cadrul urmăririi penale, legile nominalizate reglementează institutul investigației sub acoperire și a investigatorului acoperit, însă nu redau pe deplin esența măsurii în cauză. Această situație este remarcabilă, deoarece în cazul înfăptuirii justiției definirea corectă a institutului dat are o semnificație științifico – cognoscibilă, dar și o importanță practică atât în vederea asigurării legalității, protejării drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice în privința cărora acțiunile sunt efectuate, cât și a executorilor măsurii.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, luând în discuție justificarea existenței unor dispoziții legislative care acordă autorităților publice dreptul de a supraveghea acțiunile anumitor persoane, a admis că, deși măsurile speciale de documentare, inclusiv utilizarea investigatorului sub acoperire, constituie ingerințe în exercițiul dreptului la viață privată, acestea, în anumite situații excepționale, se pot dovedi necesare într-o societate democratică, dacă sunt destinate să apere securitatea națională sau să prevină săvârșirea unor fapte penale. În lumea amenințărilor la adresa stării de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială,

economică și politică, elemente de reper ale securității naționale, intensificarea și perfecționarea tehnicilor speciale de investigare și apărarea drepturilor omului nu sunt două probleme care se exclud reciproc, ci dimpotrivă, sunt elemente de politici statale și regionale care sunt interdependente. Astfel, organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale nu acordă o atenție excesivă prevenirii și combaterii terorismului ca amenințare strategică la adresa securității naționale în detrimentul respectării drepturilor cetățenilor săi și a normelor democratice, context în care mecanismele statale de gestionare și contracarare respectă principiul proporționalității, în sensul creării, operaționalizării și consolidării unor măsuri care să fie apropiate de starea de fapt care le-a determinat [4, p. 595].

Așadar, **investigația sub acoperire** reprezintă o măsură specială de investigații, aplicată de o formațiune special prevăzută de lege, constând în intrarea sub o identitate conspirată a ofițerului subdiviziunii specializate, în contact cu un grup determinat de indivizi care participă la săvârșirea unei infracțiuni sau menținerea legăturii cu un astfel de grup determinat, față de care există elemente obiective care duc la presupunerea că săvârșește infracțiuni din sfera criminalității organizate ori că este pe cale de a le comite, în scopul culegerii datelor și informațiilor despre persoanele, faptele și circumstanțele care prezintă interes din punct de vedere al activității speciale de investigații, influenței asupra unor persoane, precum și în scopul participării conspirate la alte acțiuni ce țin de soluționarea sarcinilor activității speciale de investigații [5, p.34-35].

Investigația sub acoperire se autorizează de către procuror pe perioada necesară descoperirii faptului existenței infracțiunii și poate fi realizată atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia în cadrul unui dosar special format.

Diferit este interpretată și noțiunea investigatorului sub acoperire. Conform prevederilor legale ale unor țări aceasta include toate categoriile de executori ai acțiunii examinate, în altele – doar funcționarii operativi, iar informatorii acestora și alte persoane care colaborează cu organele judiciare sunt definiți ca „colaboratori ai investigatorului acoperit”.

Printre primii care au conștientizat necesitatea infiltrării investigatorilor sub acoperire în mediul criminal, cu regret, au fost însăși reprezentanții lumii interlope care au propus și realizat această idee.

În literatura de specialitate s-a apreciat că rațiunea avută în vedere de legiuitor în reglementarea acestei instituții, respectiv pătrunderea în medii oculte pentru culegerea de date despre persoane care se presupune că au săvârșit infracțiuni, impune ca investigatorul să-și continue activitatea și după declanșarea urmăririi penale care operează *in rem*, tocmai ca prin activitatea sa să se ajungă la descoperirea autorului și eventual a celorlalți participanți [6, p.8].

În practica judiciară s-a demonstrat că utilizarea investigatorului sub acoperire, în documentarea activităților infracționale care prezintă un caracter complex și totodată, posibilități reduse de utilizare cu succes a procedurilor probatorii clasice, reprezintă, una dintre cele mai eficiente metode speciale de investigare, în condițiile în care sunt respectate garanțiile procesuale ce au ca scop protejarea vieții intime, familiale și private.

Investigatorul sub acoperire este un instrument proactiv, de investigare, de care dispun autoritățile de urmărire penală, pentru a obține un grad mai ridicat de eficiență în ceea ce privește combaterea infracționalității.

În conformitate cu prevederile art.136, alin.4 al Codului de procedură penală al Republicii Moldova „*Investigatorii sub acoperire sunt angajați, special desemnați în*

acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, Departamentului instituțiilor penitenciare al Ministerului Justiției sau sunt persoane antrenate pentru efectuarea unei măsuri speciale de investigații concrete. Investigatorii sub acoperire efectuează măsura specială de investigații pe perioada determinată în ordonanța procurorului”.

Doctrina evidențiază condițiile care trebuie îndeplinite de către o persoană pentru a putea activa în calitate de investigator acoperit: 1) să aibă calitatea de polițist; 2) să fie special desemnat să efectueze această activitate (printr-un ordin intern al conducătorului instituției din care face parte persoana în cauză, în care să fie menționate identitatea reală, identitatea sau identitățile sub acoperire și durata de exercitare a acestei atribuții de serviciu); 3) să consimtă în acest sens; 4) să existe autorizația procurorului [7, p.109-117].

În opinia profesorului Gheorghiu Mateuț, utilizarea investigatorilor sub acoperire este subordonată următoarelor condiții: a) să existe indicii temeinice și concrete că s-a săvârșit sau că se pregătește săvârșirea unei infracțiuni; b) să privească o faptă care să figureze în lista de infracțiuni conținută de lege; c) să fie necesară; d) să fie autorizată cu respectarea procedurii legale. Sub aspectul legitimării procedurale, noțiunea de „investigator sub acoperire” implică întrunirea cumulativă a trei elemente: a) desemnarea lui potrivit legii; b) durata; c) autorizația [8, p.165-170].

Recurgerea la folosirea investigatorilor acoperiți poate avea loc numai când această activitate este admisibilă. Admisibilitatea este determinată de necesitatea folosirii acestei activități și limita de oportunitate și urgența efectuării ei. Procurorul are obligația de a aprecia necesitatea culegerii de informații de către investigatorul acoperit, ceea

ce presupune analizarea cererii de autorizare prin examinarea stării de fapt prezentate. Pentru a fi în măsură să facă această apreciere, este necesar ca procurorul care autorizează folosirea investigatorilor acoperiți, să ia cunoștință de întreg materialul informativ al cauzei, privitor la fapte și persoane, ceea ce incumbă obligația organului de cercetare penală de a prezenta în modul detaliat, aspectele pe care le cunoaște până în momentul în care formulează cererea de autorizare. Oportunitatea se referă la aceea că folosirea investigatorilor acoperiți este admisibilă numai dacă recurgerea la acest procedeu de investigare a infracțiunilor este indispensabil și actual respectiv aflarea adevărului nu poate fi realizată pe alte căi. Se recomandă folosirea investigatorilor acoperiți, numai atunci când subzistă indicii suficiente și serioase despre activitățile ilicite. Admisibilitatea este condiționată și de urgența folosirii investigatorilor acoperiți, care trebuie efectuată cu promptitudine, situațiile și condițiile în care efectuarea lor este utilă impunând o oarecare urgență.

Procurorul este cel care controlează dacă datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire sunt folosite cu respectarea procedurii legale și, în fine, tot el este cel care apreciază caracterul concludent și util al acestor date sau informații, în vederea extinderii lor și cu privire la alte cauze sau alte persoane, fie din oficiu, fie la cererea poliției judiciare ori a organelor speciale. Aceeași concluzie se desprinde și în ipoteza în care instanța sau judecătorul ar autoriza unele tehnici speciale în cadrul competenței lor (interceptările și înregistrările de convorbiri ori comunicări sau reținerea și predarea corespondenței și a obiectelor ori percheziția)[9].

Indiscutabilă este importanța măsurii date, datorită faptului că impune o valoare deosebită în ceea ce privește prevenirea, des-

coperirea și combaterea criminalității. Aceasta reprezintă o măsură specială de investigații și chiar o operațiune specială de infiltrare în grupările criminale a investigatorului sub acoperire, urmărirea și cercetarea foarte eficientă și absolut necesară descoperirii infracțiunilor grave, deosebit și excepțional de grave în cazurile când prin alte metode și mijloace nu este posibil cercetarea și descoperirea acesteia. Această măsură specială de investigații implică un risc deosebit, necesită profesionalism, un volum enorm de lucru bine planificat, organizat și gestionat, în funcție de situația creată și conform convingerilor personale[10].

Concluzii. Având în vedere faptul că măsura dată a fost introdusă în legislația națională în 1994, literatura de specialitate a semnalat încă de la început neconcordanțele și carențele abordării legislative, dar și problemele care se ridicau în momentul transpunerii în practică a prevederilor legale, iar de la acel moment cadrul legal a suferit numeroase și consistente modificări.

Legiuitorul a înțeles să ofere măsurilor speciale de investigare, în general, și instituției investigatorului sub acoperire, în special, o abordare unitară și judicios conturată, clară și coerentă care să asigure cadrul legal necesar desfășurării în bune condiții a activității de investigație sub acoperire desfășurată de persoanele din cadrul subdiviziunilor specializate, rezolvând majoritatea aspectelor legale cu privire la care doctrina și-a manifestat dezacordul în perioada în care aceste prevederi au produs efecte juridice.

Statul, prin pârghiile legale de care dispune, este îndrituit și obligat în același timp să asigure securitatea cetățenilor săi, să prevină și să reprime actele antisociale, în special cele care iau forma infracțiunilor grave, fără însă a se prevala de acest rol pentru a îndeplini rolul de instigator la o infracțiune pe

care ulterior o combate și îi trage la răspundere pe făptuitori. Conchidem că, oricât de periculoase ar fi pentru societate activitățile de crimă organizată, terorism sau corupție, acestea nu justifică existența unui comportament provocator din partea investigatorilor sub acoperire din structurile de informații cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

Referințe bibliografice

1. Legea Republicii Moldova nr. 45-XIII din 12.04.1994, privind activitatea operativă de investigații, art.6, publicată în Monitorul Oficial nr.5/133 (abrogată la 08.12.2012);
2. Legea Republicii Moldova privind activitatea specială de investigații nr.59 din 20.03.2012, art.18, alin.(1) lit. d), art.30;
3. Cod de procedură penală a Republicii Moldova Nr. 122 din 14.03.2003, publicat:05.11.2013 în Monitorul Oficial Nr. 248-251, Capitolul III, Secțiunea a 5-a, în redacția LP 66 din 05.04.2012;
4. Bîrsan C., Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariul pe articole, vol.1, Drepturi și libertăți, Editura C.H. Beck, București, 2005, p. 595;
5. Mîrzac, V., Glavan, B. Utilizarea mijloacelor tehnice în activitatea specială de investigații, Chișinău 2014, pag.34-35;
6. Voica, D. Investigatorii sub acoperire. În: Dreptul, nr.5/2005;
7. Lașcu, L.C. Investigatorul acoperit. În: Revista de Drept penal, nr.3/2002;
8. Mateuț, Gh. Investigatorii sub acoperire. Utilizarea lor în timpul actelor premergătoare. Comentariu asupra noilor texte procedurale *introduse în Codul de procedură penală prin Legea nr. 281/2003*. În: Dreptul, nr. 1/2005;
9. Lașcu, L.C. „Investigatorul acoperit” – o nouă instituție introdusă prin legea nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului de droguri. În: Dreptul, nr. 9/2002;
10. Cod de procedură penală a Republicii Moldova Nr.122 din 14.03.2003, publicat: 05.11.2013 în Monitorul Oficial Nr. 248-251, art.137, alin.(2).

Criteria pentru publicarea articolelor în revista „Legea și viața”

În conformitate cu Regulamentul cu privire la evaluarea, clasificarea și monitorizarea revistelor științifice, care este elaborat în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004, cu modificările ulterioare, Codului educației nr.152 din 17.07.2014, cu modificările ulterioare, Hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr.201 din 28.02.2018 și Decizia CC al ANACEC nr. 6 din 18 decembrie 2018,

Colegiul de redacție al Revistei „Legea și viața” admite pentru publicare:

Articole științifice; Articole de sinteză; - Articole de fond

Articolul științific:

- **prezintă** reflecții personale asupra unui subiect, promovând atât idei ale cercetătorilor în domeniu, cât și experiența proprie;

- **expune** idei care trebuie să aibă un înalt nivel de generalizare, să conțină rezultate originale, neabordate anterior, cu menționarea oportunității studierii problemei respective;

- **este asigurat** de o listă bibliografică care se plasează la sfârșit, făcîndu se referințele necesare în conținutul articolului;

- **poate avea** unul sau mai mulți autori, fiind indicată clar contribuția fiecăruia în coli de autor; nu se recomandă ca un articol de volum mic sau mediu să aibă mai mulți coautori, deoarece aportul lor la elaborarea lucrării poate fi contestat;

- **are un volum** care variază între 9 – 10 pagini (nu mai mult de 20000 caractere)

Articolul de sinteză:

- se deosebește prin contribuții substanțiale în domeniu, abordînd critic și comparativ lucrările autorilor la temă, avînd un text, de regulă, voluminos (circa 2,5 coli de autor)

- are bibliografie bogată (circa 60 surse bibliografice);

- descrie rezultatele obținute în domeniu prin utilizarea unui instrumentar analitic amplu, care permite evidențierea aspectelor pozitive și problematice ale lucrărilor analizate;

- sensibilizează comunitatea asupra unui subiect actual, de multe ori controversat, prin lectura unei singure publicații, fără ca să aibă nevoie să studieze și alte surse la temă.

Articolul de fond:

- **exprimă** punctul de vedere al colegiului de redacție al revistei asupra unei probleme științifice importante, de actualitate.

AUTORUL va respecta următoarele **CERINȚE**

față de componentele structurale ale articolului științific, pe care le va expune distinct:

- **titlul articolului** se expune clar și informativ (format din 10 – 12 cuvinte; conține noțiuni exacte, care nu lasă loc ambiguităților; corespunde conținutului; nu „promite” mai mult decît ceea ce conține; evită termenii cu mai multe sensuri, este formulat concis, simplu, eliminînd verbele *a fi, a avea, a obține*, titlurile – întrebare fiind mai adecvate pentru articolele științifice)

- **rezumat**, care reflectă elementele și rezultatele de bază ale articolului, (în limba **română și într – o limbă de circulație internațională**, oferind informații despre studiu, suficient de cuprinzător, exact, redactat cu atenție deosebită, nu include informații care nu se regăsesc în text, se scrie cu claritate, la diateza activă, la timpul prezent (timpul trecut se utilizează numai la descrierea modului de manipulare a variabilelor), conține în jurul la 75 – 100 de cuvinte);

- Cuvinte – cheie (în limba **română și într – o limbă de circulație internațională**)

- **Introducere**

- **Scopul articolului**

- **Metode și materiale aplicate**

- **Rezultate obținute și discuții**

- **Concluzii**

- **Referințe bibliografice** (se va respecta structura curentă, conform Hotărîrii CNAA nr. AT03 din 23 aprilie 2009)

În aprecierea articolelor prezentate, Colegiul de redacție se va baza pe:

- **respectarea cerințelor de structură ale articolului științific**

- **respectarea convențiilor editoriale: titlurile articolelor, rezumatele și referințele să fie clare, informative, corecte, complete, autorii să poată fi identificați prin afilierea instituțională și adresă;**

- **elementele de originalitate**, care vor consta în:

- (a) noutatea ideilor formulate și interpretate;

- (b) noutatea punctelor de vedere ale cercetătorului;

- (c) „prospețimea” limbajului științific utilizat;

- (d) forța de convingere care decurge din puterea textului lucrării de a capta raționalitatea cititorilor;

- (e) personalizarea textului expus prin impunerea „vocii” autorului, distinctă de alte voci

- **recenzarea anonimă a articolelor științifice**

- **aplicarea procedurii de peer – review, care este obligatorie** (evaluarea articolului de către doi referenți independenți)

- **respectarea cerințelor tehnice pentru publicarea articolelor în revistă** (Times New Roman (TNR), font 12, cu 1,5 linii spațiu între rînduri, format A4, cu margini: stînga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus și jos –

2,5 cm, pe o singură parte a foii. Toate paginile articolului se numerotează)

- **Responsabilitatea asupra conținutului articolelor**, selecției și preciziei faptelor și informației citate revine în exclusivitate autorilor. În același număr al revistei poate fi publicat doar un singur articol al unui autor. Numărul de autori al unui articol nu poate fi mai mare de două persoane. Autorul (ii) trimite redacției 2 exemplare originale a articolului (semnate de autor) în imprimare pe hârtie și trimite articolul în format electronic prin e – mail la adresa: legea_zakon@mail.ru

- **Volumul articolului nu trebuie să depășească 0,5 c.a.** dactilografiate pe hârtie, format A4 (20 de mii de caractere, sau 9 – 10 pagini de text), inclusiv figuri, tăblițe, referințe și scheme. Atunci când se plasează referințe bibliografice în limba engleză este necesar de indicat denumirea oficială a surselor (revistelor) în limba engleză.

Pentru a plasa un articol în Revistă este necesar de prezentat următoarele documente:

- cerere, informațiile despre autor (i), articolul, fotografia autorului (autorilor) în format JPG, adnotare (abstract, rezumat) în limba română și o limba de circulație internațională într – un volum de 100 de cuvinte, cuvinte – cheie (5 – 7 cuvinte).

Adnotarea nu trebuie să conțină referiri la literatura citată, tabele și figuri;

- declarația privind asumarea răspunderii (Subsemnatul, declar pe răspundere personală că materialele prezentate în articol sînt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare. Numele de familie, prenumele, semnătura, data, adresa, telefonul de contact);

- informația despre autor (i) conține următoarele date: numele, prenumele, patronimicul autorului (autorilor), locul de muncă, funcția, titlul științific, gradul științific, adresa poștală, adresa electronică și numărul de telefon. Numele autorului (autorilor) ar trebui să fie listate sub titlul articolului, în dreapta.

REGULAMENTUL

cu privirea la recenzarea articolelor științifice în revista „Legea și viața”

Articole științifice primite de redacția revistei „Legea și viața” trec prin Instituția de recenzare. Colegiul redacțional al revistei „Legea și viața” a adoptat un sistem de patru niveluri de recenzare a articolelor și materialelor prezentate spre publicare:

Primul nivel – recenzarea de către Redactorul – șef (main editor peer review);

Al doilea nivel – recenzie de „nivel deschis” (open peer review – autorul și recenzentul se cunosc reciproc) – recenzia este transmisă la redacție de către autor;

Al treilea nivel – recenzie de nivel „orb – unilateral” (single – blind – recenzentul știe despre autor, autorul – nu);

Al patrulea nivel – recenzie de nivel „orb – dublu” (double – blind – atât recenzentul, cât și autorul, nu știu unul despre altul).

Fiecare articol științific necesită să aibă recenzii:

– deschise: primul nivel – recenzia (decizia) redactorului – șef;

al doilea nivel – recenzia unui recenzent oficial, specialist în domeniu (doctor sau doctor habilitat);

– confidențiale (oarbe);

al treilea nivel – recenzia redactorului științific sau a unui membru al colegiului de redacție;

al patrulea nivel – la decizia consiliului redacțional și recenzentul poate fi doar din exterior.

Toate articolele științifice, primite de Colegiul redacțional al revistei, sînt supuse obligatoriu recenzării „orb – dublu” (double – blind – atât recenzentul, cât și autorul, nu știu unul despre altul). Această recenzare este efectuată de către experți externi din baza de date

de experți (recenzori) ai revistei, la solicitarea Colegiului redacțional.

Analizînd recenziile, redacția evaluează prezența în articole a elementelor de actualitate a problemei științifice pe care autorul pretinde să o soluționeze. Recenzia necesită să descrie în mod clar valoarea teoretică sau aplicativă a investigației, și să coreleze constatările autorului cu conceptele științifice existente. Un element de bază al recenziei ar trebui să fie aprecierea de către recenzent a contribuției personale a autorului articolului la soluționarea problemei. Este necesar de a menționa în recenzie corespunderea stilului, logicii și nivelului de accesibilitate a expunerii științifice a materialului de 53 către autor, precum și un aviz privind fiabilitatea și valabilitatea concluziilor.

După primirea recenziilor, redacția analizează articolele prezentate și adoptă decizia finală, în baza unei evaluări complete, privitor la publicarea sau nepublicarea articolelor. În baza deciziei adoptate autorului i se comunică, prin e – mail sau poștă, informația cu privire la evaluarea articolului și decizia adoptată. În cazul în care se refuză publicarea articolului, recenzentii rămîn anonimi.

Colegiul de redacție își rezervă dreptul de a trimite articolul la o recenzie suplimentară externă anonimă (double – blind).

Redactorul – șef, în asemenea caz, trimite recenzentului o scrisoare în care solicită recenzarea, atașînd la scrisoare articolul și modelul conform căruia se recomandă a efectua recenzia.

Prezența recenziilor pozitive nu este un motiv sufi-

cient pentru publicarea articolului. Decizia finală privind la publicarea articolului este adoptată de colegiul redacțional.

În cazul în care există o critică substanțială din partea recenzentului, însă articolul, la general, este evalu-

at pozitiv, colegiul redacțional poate aprecia articolul ca polemic și poate decide de a – l publica în rubrica „Tribuna discuțională”.

Originalele recenziilor sînt păstrate la revista „Legea și viața”.

Критерии для публикации статей в журнале «Legea și viața»

Согласно Положению об оценке, классификации и контроле научных журналов, которое разработано в соответствии с положениями Кодекса о науке и инновациях №. 259-XV от 15 июля 2004 г., с последующими поправками, Кодекса об образовании № 152 от 17.07.2014 г., с последующими поправками, Постановления Правительства об организации и функционировании Национального агентства по обеспечению качества в образовании и исследованиях № 201 от 28.02. 2018 и Постановление СС ANACEC №. 6 от 18 декабря 2018 г.,

Редколлегия журнала «Legea și viața» допускает к публикации:

- Научные статьи
- Обзорные статьи
- Передовые статьи

Научная статья:

– **являет собой** личные размышления на тему, представленную другими исследователями данной области, а также свой собственный опыт в изучении проблемы;

– **излагает** идеи, которые должны содержать высокий уровень обобщения, оригинальные результаты, не рассмотренные ранее, с указанием возможности изучения данной проблемы;

– **содержит** библиографический список, размещенный в конце документа, а необходимые сноски на него приводятся в содержании статьи;

– **может иметь** одного или нескольких авторов, с четким указанием вклада каждого в авторских листах; не рекомендуется, чтобы статья малого или среднего объема имела несколько соавторов, поскольку их вклад в работу может быть оспорен;

– **объем статьи варьирует** в размере 9 – 10 страниц (но не более 20000 символов).

Обзорная статья:

– Отличается существенным вкладом в данную область, рассматривает критически и сравнительно работы авторов на заданную тему, текст статьи, как правило, объемный (около 2,5 авторских листов);

– богатая библиография (около 60 библиографических источников);

– описывает полученные результаты, используя комплексный аналитический инструментарий, который позволяет выделить положительные и проблематические аспекты анализируемых работ;

– обращает внимание общественности на актуальную тему, часто спорную, используя одну пу-

бликацию, без необходимости изучать другие источники по данной теме.

Передовая статья:

– **выражает точку зрения** редакционной коллегии журнала на важные, актуальные научные проблемы.

АВТОР должен соблюдать следующие **ТРЕБОВАНИЯ к структурным компонентам научной статьи, которые должны быть четко изложены:**

– **название статьи** (состоит не более чем из 10 – 12 слов, содержит точные понятия, которые не допускают двусмысленности, соответствует содержанию, не «обещает» большего, чем содержит, избегает терминов с несколькими значениями, излагается кратко, просто, избегая глаголов: *быть, иметь, получить*; для научных статей больше подходят названия – вопросы).

– **краткое изложение (резюме)** (на русском, румынском и еще одном языке международного общения) предоставляет информацию об исследовании, достаточно полную, достоверную, отредактированную с высокой точностью, не включает в себя информацию, которая не встречается в тексте, пишется ясно, в настоящем времени (прошедшее время используется только для описания способов манипуляции переменными, содержит около 75 – 100 слов);

– **ключевые слова** (на трех языках: румынском, русском и одном из языков международного общения);

– **вводная часть (введение)**

– **цель статьи**

– **методы и использованные материалы**

– **полученные резюме и обсуждения**

– **выводы**

– **библиографические ссылки** (соблюдается настоящая структура, в соответствии с Решением СНАА № АТ03 23 апреля 2009 г.)

При оценке представленных статей Редакционная Коллегия будет основываться на:

– **соблюдении структурных требований научной статьи;**

– **соблюдении редакционных конвенций: заголовки, аннотации и ссылки должны быть четкими, информативными, точными, полными, авторы должны быть идентифицированы по институциональной принадлежности и адресу;**

– **элементы оригинальности**, которые состоят из:

- (а) новизны сформулированных и интерпретированных идей;
- (б) новизны точек зрения исследователя;
- (в) «свежести» используемого научного языка;
- (г) силы убеждения, следующей из текста работы с целью завлечь читателей;
- (д) индивидуализации текста, отображаемой путем введения «голоса» автора, отличающегося от других голосов;

– **анонимное рецензирование научных статей**;

– **использование процедуры обзора работы коллегами, являющейся обязательной** (оценка статьи двумя независимыми референтами);

– **соблюдение технических требований для публикации статьи в журнале** (Times New Roman (TNR), размер шрифта 12, интервал между строками 1,5, формат А4 с полями: левое – 3 см, правое – 1,5 см, верхнее и нижнее – 2,5 см, на одной стороне листа. Все страницы статьи нумеруются);

Авторы несут ответственность за подбор и достоверность приведенных фактов, цитат и прочих сведений. В одном номере журнала может быть опубликована только одна статья одного автора.

Число авторов статьи не должно быть более двух человек. Автор (ы) присылают в редакцию 2 экземпляра статьи (подписанные автором) в печатном виде и направляют статью в электронном виде по

электронной почте по адресу: legea_zakon@mail.ru

Объем статьи не должен превышать 0,5 п. л. машинописного текста формата А4 (20 тыс. знаков, или 9 – 10 страниц текста), включая таблицы, список литературы и рисунки (схемы). При оформлении библиографических ссылок на английском языке необходимо указывать официальные англоязычные названия журналов.

Для размещения статьи в журнале необходимо предоставить в редакцию заявку, информацию об авторе (ах), статью, фотографию автора (ов) в формате JPG, аннотацию (резюме), представленную на трех языках (румынском, русском, английском) объемом – до 100 слов, ключевые слова (5 – 7 слов). Аннотация не должна содержать ссылок на цитируемую литературу, рисунки, таблицы.

– **Письменное заявление об ответственности** (Нижеподписавшийся/аяся, настоящим заявляю со всей ответственностью, что материалы, представленные в статье, являются результатом личных научных исследований и разработок. Осознаю, что в противном случае буду нести ответственность за последствия в соответствии с действующим законодательством. Ф.И.О., подпись, дата, адрес, E mail, номер телефона)

Информация об авторе (ах) содержит: ФИО авторов, место работы, должность, ученую степень, ученое звание, почтовый адрес, электронный адрес и контактный телефон. ФИО автора должно быть указано под названием статьи справа.

ПОЛОЖЕНИЕ

о рецензировании научных статей в журнале «Legea și viața»

1. Научные статьи, поступившие в редакцию журнала «Legea și viața», проходят через институт рецензирования.

В журнале «Legea și viața» принята четырехуровневая система рецензирования статей:

1й уровень – рецензирование главным редактором (main editor peer review);

2й уровень – открытое рецензирование (open peer review – автор и рецензент знают друг о друге) – рецензия, представленная в редакцию автором;

3й уровень – одностороннее «слепое» рецензирование (single – blind – рецензент знает об авторе, автор – нет);

4й уровень – двухстороннее «слепое» рецензирование (double – blind – оба не знают друг о друге).

2. Каждая научная статья должна иметь рецензии:

– открытые: 1й уровень – рецензия (заключение) главного редактора; 2й уровень официально рецензента – специалиста соответствующего научного профиля (доктора или кандидата наук);

– закрытые (слепые): 3й уровень – научным редактором или одним из членов редколлегии; 4й уровень – по решению редколлегии и только внешнее.

3. Все научные статьи, поступившие в редакцию нашего журнала, подлежат обязательному двустороннему слепому рецензированию (double – blind – рецензент не знает, кто автор статьи, автор статьи не знает, кто рецензент). Это рецензирование производится сторонними специалистами из базы экспертов – специалистов (рецензентов), по поручению редакции.

4. Редколлегия при оценке рецензий обращает внимание на наличие в материале актуальности решаемой автором научной проблемы. Рецензия должна однозначно характеризовать теоретическую или прикладную значимость исследования, соотносить выводы автора с существующими научными концепциями. Необходимым элементом рецензии должна служить оценка рецензентом личного вклада автора статьи в решение рассма-

триваемой проблемы. Целесообразно отметить в рецензии соответствие стиля, логики и доступности изложения научному характеру материала, а также получить заключение о достоверности и обоснованности выводов.

5. После получения рецензий рассматривается вопрос о поступивших статьях и принимается окончательное решение на основе оценки рецензий об опубликовании или отказе в опубликовании статей. На основе принятого решения автору (авторам) по e – mail или почте направляется письмо, в котором дается общая оценка статьи и принятое решение. При отказе в публикации рецензенты остаются анонимными.

6. Редакция вправе направлять статьи на до-

полнительное внешнее анонимное рецензирование. Главный редактор направляет рецензенту письмо с просьбой о рецензировании. К письму прилагаются статья и рекомендуемая форма рецензии.

7. Наличие положительных рецензий не является достаточным основанием для публикации статьи. Окончательное решение о целесообразности публикации принимает редакционная коллегия.

8. При наличии в статье существенной доли критических замечаний рецензента и при общей положительной рекомендации редколлегии может отнестись материал к разряду полемичных и печатать его в порядке научной дискуссии.

9. Оригиналы рецензий хранятся в редакции журнала «Legea și viața».

Criteria for publishing articles in „Legea si viata”

According to the Regulation on the evaluation, classification and monitoring of scientific journals, which is elaborated according to the provisions of the Code on science and innovation no. 259-XV of July 15, 2004, with the subsequent amendments, the Education Code no. 152 of 17.07.2014, with the subsequent amendments, the Government Decision on the organization and functioning of the National Agency for Quality Assurance in Education and Research no. 201 of 28.02. 2018 and the CC Decision of ANACEC no. 6 of December 18, 2018,

The Editorial Board of the «Legea și viața» admits for publication:

- Scientific articles
- Review articles
- Leading articles

Scientific article:

– represents personal reflections on the topic, promoting ideas of researchers in the field, as well as their own experience;

– exposes ideas that shall have a high level of generalization, contain original results, not addressed earlier, specifying opportunity of studying the issue;

– is provided by a list of references that have been placed at the end, making the necessary references in the article;

– may have one or more authors, clearly indicating the contribution of each in author’s sheets; it is not recommended for a low or medium volume article to have more co – authors, because their contribution to the development of work can be challenged;

– has a volume between 9 – 10 pages (no more than 20000 characters) Review article:

– is distinguished by substantial contributions in the field, approaching critically and comparatively the authors’ works on the topic, has, as a rule, a bulky text (about 2.5 author’s sheets);

– a rich bibliography (about 60 bibliographic sources);

– describes results obtained in the field by using a comprehensive analytical tool, which allows to illustrate the positive and problematic aspects of the analyzed works;

– raises the public awareness on a current topic, often controversial, by reading a single publication, without needing to study other sources on the topic.

Leading article:

– expresses the viewpoint of editorial board of the magazine on an important scientific issue.

The AUTHOR shall comply with the following REQUIREMENTS to structural components of the scientific article, that will be exposed separately:

– *headlines* (comprising no more than 10 – 12 words; contains exact terms, which leaves no ambiguities; corresponds to the content, does not “promise” more than it contains, avoids words with multiple meanings, is read concisely, simply, eliminating verbs *to be, to have, to get*, title – questions being more appropriate for scientific articles)

– *annotation* (in two languages: Romanian and in a foreign language, providing information about the study, sufficiently comprehensive, accurate, drafted with full careness, does not include information that is not found in the text, is written clearly in the active voice, present tense (past tense is used only to describe the way of handling variables, contains around at 75 – 100 words)

– *keywords* (in two languages: Romanian and in a foreign language)

– *introduction*

– *purpose of article*

– *applied methods and material*

– *obtained annotations and discussions*

– *conclusions*

– *bibliographic references* (to be followed the current structure according to the decision of Board of CNAA no. AT03 of April 23, 2009)

In appreciating the Articles presented, the Editorial Board will guide itself by:

– compliance with structural requirements of the scientific article

– compliance with the editorial conventions: headlines, annotations and references to be clear, informative, accurate, complete, the authors shall be identified by institutional affiliation and address;

– elements of originality, which shall consist of:

– (a) novelty of ideas formulated and interpreted;

– (b) novelty of viewpoints of the researcher;

– (c) “freshness” of scientific language used;

– (d) power of persuasion arising from the power of work to capture the rationality of readers;

– (e) customize the text displayed by imposing “voice” of the author, distinct from other voices

– anonymous reviewing of scientific articles

– applying peer – review procedure, which is required (evaluation by two independent referees)

– compliance with technical requirements for publishing articles in the magazine (Times New Roman (TNR), font size 12, 1.5 line space between lines, A4, with margins: left – 3 cm, right – 1.5 cm, top and bottom – 2.5 cm, on one part of the sheet. All pages of the article shall be numbered)

– Affidavit (I, the undersigned do hereby declare, that the material presented in the article is the result of my own researches and scientific achievements. I am aware that, otherwise, I will bear the consequences under the current legislation. Name, surname, signature, date, address, E mail, telephone number)___

POSITION

on reviewing scientific articles in the journal „Legea si viata”

1. Scientific articles received by the editors of the journal “Legea si viata”, pass through the peer review institute.

In the journal “Legea si viata” a four-level system of recensoring articles:

1st level - review by the main editor (main editor peer review);

2nd level - open peer review (author peer and the reviewer knows about each other) - a review presented in the editorialion by the author;

3rd level - one-way “blind” review (single -blind - the reviewer knows about the author, the author does not);

4th level - two-way “blind” peer review (double -blind - both do not know about each other).

3. All scientific articles received by the editors of our journal Ia, subject to mandatory bilateral blind peer review (double - blind - the reviewer does not know who the author of the article, the author of the article is not knows who the reviewer is). This peer review experts from the database of experts - specialists (reviewers), by order of the editors.

4. The editorial board, when evaluating reviews, draws attention to the presence in the material of relevance of the scientific problem solved by the author we. The review should uniquely characterize the theoretical or applied significance of the study, correlate the findings of the author with existing scientific concepts. Essential element reviews should serve as a reviewer assessment of the author’s personal contribution articles in solving the problem at hand. It is advisable to to write in the review correspondence of style, logic and accessibil-

ity of presentation the scientific nature of the material, as well as obtain an opinion on the fidelity and validity of conclusions.

5. After receiving the reviews, the issue of admission is considered. articles and the final decision is made based on the assessment reviews about the publication or refusal to publish articles. On the the basis of the decision to the author (s) by e-mail or mail at a letter is sent in which the general assessment of the article and the accepted decision. If the publication is refused, the reviewers remain anonymous- mi 6. The editorial board has the right to send articles to additional external anonymous peer review. Editor-in-Chief directs reviewer a letter requesting review. To the letter attached The article and the recommended review form are presented.

6. The editorial board has the right to send articles to additional external anonymous peer review. Editor-in-Chief directs reviewer a letter requesting review. To the letter attached

The article and the recommended review form are presented.

7. Having positive reviews is not sufficient the basis for the publication of the article. The final decision on the purpose according to publication accepted by the editorial board.

8. If the article contains a significant proportion of critical comments, reviewer and with the general positive recommendation of the editorial staff Guia can classify material as polemical and print it in order of scientific discussion.

9. The originals of the reviews are kept in the editorial office of the journal “Legea si viata.”